

„Soča“ izhaja vsak petek s in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanica“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koroški v Stica - vi hiši št. 253 II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno vračajo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kako naj se posestnikom bremena zljajšajo?

(dalje).

Sedaj imamo na Goriškem samo dve državni cesti, to je: 1. koroška cesta, katera drži od koroške meje skozi Bovec, Kobarid, Kanal, Gorico, Miren, Dol, Devin, Nabrežino do Tersta, 2. dunajska cesta od Ajdovščine skozi Črniče, Gorico, Gradiško, Romans do laške meje. Pa še ti dve cesti sti na večjih krajih prav slabi, ozki, polni klancev, tako da morejo vozniki priprege jemati. To velja posebno o koroški cesti, katera je bila pred nekaterimi leti sem ter tja zdajno zravnanja; ali zastoj pričakujemo, da bi vlada cesto vseskozi prevrnila, kakor je v rešitev dotičnih prošelj obljubila deželni odboru in interesovanim občinam. Posebno nujno potrebna je poprava te ceste „na Ovinku“ blizu Platarja ali Munihovališa, potem pod vasjo Plave, kjer je cesta tako nizko vlekujena, da jo Soča skoro vsako leto doseže in zagrne ter po dva in več dni občevanje na njej pretrže, dalje na obeh straneh Kanala in slednjič med Kobaridom in Ternovim, kjer je tako ozka, da se voz voza ogniti ne more in tako strma, da zdrži voz naravnost v Sočo, ako se vterže kolesna veriga. Ker tare letos preslaba letina posebno kanalski okraj, bi vlada vstregla dvojni potrebi, ako bi obljubljeno popravo te ceste koj izpolnila in delo še to jesen začeti ukazala.

Tudi dunajska cesta je med Šempasom in Vertovinom prepolna klancev, kateri bi se dali prav lahko poravnati z ne prevelikimi stroški; in ker je tudi podčavenske občine letos zadela prav huda letina, bi tudi tam visoka vlada ne samo pospešila kupčijski promet, ampak pomagala bi tudi revnim občinam, ako bi dovolila popravo in poravnanje nadležnih, vožnjo zavirajočih klancev, ter delo brž ko brž izvesti velela.

Toda vrnimo se zopet k skladovnim cestam, ki bi se imele za državne proglasiti.

Vse v prejšnjem članku navedene skladovne ceste so velike važnosti v kupčijem in obrtnijem oziru, ker, ako bi se cesti od Idrije do Želina, čez Slap, sv. Lucijo in Tolmin do Volč, in od Kobarida čez Staroselo in Robič do laške meje na Štupici proglasili za državni cesti, in po potrebi popravili, zravnilo in razširilo, odprla bi se nova pot med nemško Idrijo in Gorico na eni, in med Čedadom in Vidmom

na Laškem in nemško Idrijo na drugi strani. Ker leži na cesti ob Idrijici cel plodoviti cerkljanski okraj, kateri potrebuje žita in vina od zvonaj, in oddaja svoje pridelke in izdelke, vnelo bi se prav živahno kupčijsko gibanje po tej cesti. Cesta pa od Kobarida do Čedada služi že sedaj kupčijskemu prometu tolminskemu in bovškemu okraju, in bi po tem služila še cerkljanskemu okraju in nemški Idriji.

Enake važnosti sti tudi cesti od Podgore skozi Kormin do Bračana, in od Gradiške do Cervinjana, ker posreduje prva zvezo med Gorico in Čedadom na Laškem, druga pa kupčijski promet med Gorico-Gradiško in Cervinjanom, kamor zahaja blago po morju in potem na reki Avši.

Cesta pa, ki drži od Gorice skozi Dornberg, Rihenberg, Štanjel in Sežano, veže Gorico s Krasom, in ker je ta cesta prav kratka, dohaja že sedaj blago, ki pride po železnici do Sežane, po navadnih vozovih v Rihenberg, ker je voznina mnogo nižja od iste, ako bi se moralo blago peljati po železnici do Gorice in od tod v Rihenberg. Ako bi bila pa ta cesta proglašena za držano in primerno popravljena in razširjena, zadobila bi še večjo važnost za kupčijo.

Vse te ceste pa imajo tudi znamenito važnost v stratežijem oziru. Ako na zemljevid pogledamo, je laška meja od Gorice prav malo oddaljena.

Sicer živi sedaj mogočna Avstrija v miru z mlađo Italijo; ali mladost je norost, pravi pregovor, in bojimo se, da ne bi se prej ali poznej vnela misel mladi Italiji, razširiti svoje meje tudi čez našo lepo goriško deželo in Terst; po katerih se že davno sline cedijo prenapetim laškim Irredentarjem. „Si vis pacem, para bellum“ pravi drugi pregovor, to je: hočeš živati mir, bodi pripravljen na vojno! To velja posebno za našo deželo, kjer so vse meje odprte proti Italiji. Tukaj nimamo niti naravnih, niti umetno zidanih trdnjav, da bi se lahko vstavljali laški vojski, ako bi nas napadla. Če nastane vojna med Avstrijo in Italijo, kar Bog zabrani in dalje ko je mogoče odloži, — in bi mi čakali, da nas napadejo Lahi, le težko bi se jih tukaj vbrani, marveč bi se morali nazaj pomakniti. Naj bolj modro bi bilo za tak slučaj, da bi Avstrija prva mejo prekoračila in z ogromno močjo laško vojsko podrla. V ta namen je pa treba veliko širokih in dobrih, trdnih cest, da se po njih lahko pomikajo vojaki in pa prevaževajo težki topovi in ves strelni material. Tudi ne zadostuje le ena železnica,

ki pelje do laške meje, ampak morala bi velika armada vhajati po več potih, in za ta slučaj bi prav lepo vstrezale ceste, ki bi se imele med državne sprejeti. Tako bi se lahko pomikal oddelek armade od Logatca čez nemško Idrijo, Tolmin, Kobarid in bi udaril pri Štupici na Laško; drugo kerdelo bi šlo od Postojne čez Razdrto do Gorice, tretje od Sežane čez Štanjel do Gorice, in od takaj bi sopot peljale na enkrat tri ceste do laške meje, ki so: sedanja državna cesta skozi Romans, druga od Podgore skozi Kormin, in tretja od Gradiške do Cervinjana.

Ker bi se vse te ceste združile s prav lepimi laškimi cestami, bilo bi zato preskrbljeno, da naša armada prav lahko z veliko močjo udari na Laško. Vidi se toraj iz tega, da so navedene ceste neobhodno potrebne za vojne operacije v brambo državnih mej. Postavimo pa, da bi bila naša vojska v vojni z Italijo nesrečna, kar Bog še višje zabrani, in da bi se morala nazaj pomikati, kakor v prvih Napoleonovih vojnah. Kakor stojé sedaj reči, bilo bi jako slabo za našo armado, ker bi se ne mogla tako hitro nazaj pomikati, kakor je v takem slučaju treba, in še zaradi pomanjkanja cest. Imela bi namreč armada le dve cesti in sicer koroško in dunajsko, ker bi železnico Lahi najlažje z morja pretrgali, bodi v Teržicu, bodi v Nabrežini. Pa tudi koroška cesta bi za ta slučaj malo ugajala, ker gre preblizo laške meje, in bi Lahi prav lahko našim po tej cesti nazaj se pomikajočim vojakom krvavo ngajali.

Kako drugače bi pa stala stvar, ako bi bile tudi zgoraj omenjene ceste sprejete med državne; ker potem bi v kratu peljale v sredo Kranjske tri ceste zraven predelske ceste, ki drži na Koroško, namreč cesta iz Kobarida čez Volče, Tolmin, sv. Lucijo, nemško Idrijo do Logatca; — iz Gorice skozi Ajdovščino, Vipavo, Razdrto v Postojno, in pa cesta iz Gorice skozi Rihenberg in Štanjel v Sežano. Oponašalo se nam bode, da se je naša armada za časa prvih Napoleonovih vojsk tudi le po koroški in dunajski cesti srečno nazaj pomikala, in da toraj bi se to lahko tudi v kaki vojski z Italijo brez škode zgodilo. To pa ni resnično, ker v času vojsk velikega Napoleona dosežale so velike armade redko kedaj 100.000 vojakov, in zatoraj je bilo premikanje armade lažje, dandanes pa znašajo armade dvakrat in trikrat toliko, in to povzroča se je pomnožilo grozovitost; s tem pa se množi druge potrebe za streljivo in živež; zatoraj ne vstre-

LISTEK.

Razor.

Spisal: Tomaž Rutar.1)

Na severni meji okraja tolminskega vzdiguje in vleko se, kakor iz stolpov babilonskih zidane, silno visoke peči, katerim so rekali Rimci Alpes Carnicae, in še dalje Alpes Julicae, kojih vsaka posebej ima svoje lastno, legi primerno ne latinsko ampak slovensko ime. Teh jedna naj viših peči, pa tudi jedno najlepših in pomenljivih imen je Razor. Njegova korenika izhaja od glagola razorati: on razorje peči na tri kraje ali rogje, proti zahodu jugo-iztoku in severu, ter moli verhu tolminskih in bovških planin

1) Tomaž Rutar je bil roj. 10. decembra 1807 v Poljubini, v duhovnika posvečen 21. sept. 1834, služboval je kakor lokalni kaplan in od 1. 1857 kakor fajmošter pri sv. Luciji, kder je tudi umrl 29. marca 1877. Bil je odbornik goriške knjižniške družbe in velik prijatelj zgodovine. Nabral si je lepo zbirko pri sv. Luciji izkopanih starin. O teh je pisal nekoliko v „Arhiv za povjestnico jugoslavensku“ v Zagrebu 1854, zv. III. str. 310—313, pod naslovom: „Trije odgovori Tomaža Rutarja na pitanja društva za povj. jugal.“ Ravno v tistem zvezku, str. 223—230, se nahajajo tudi Rutarjeve „Priloge h (Kocijancičevim) dobitnicam o goriški zgodovini.“ V teh „Prilogah“ je natisnjen ravno pričujoči spis Razor, katerega je bil Rutar sestavil l. 1833. Ker je izrekel v svojem testamentu željo, naj se njegovi spisi natisnejo, če so za to sposobni, zato radi priobčimo po g. kaplanu Iv. Kumarju poslani, nekoliko popravljeni spis.

pa bohinskih staj.2) Ako nanj prideš zagledaš proti jugu tolminske senožeti in polja, naprej odpira se ti Laška pa morje, dokler ti oči nesó; proti severu se ti pokažejo bovške jame in peči, od vzhoda samsmelhja se ti jezero bohinsko in od todi naprej se vidi daleč po Kranjskem. Razor je tako rekoč središče, visok in v ampast stolp, iz gorá in pečij zamotan voz, iz katerega se iztekajo trije hribasti rogji, drug čudoviteji od drugega, na tri kraje. V sredi med njimi sedi on, kakor kralj. Proti poludnevni sloni zelo ster-mi Migovec, v podobni oltarja, ki kaže (miga)3) po leti svoja naga skalnata rebra; po zimi pa spi in počiva pod svojo iz zametov stekano odejo noter do konca aprila. Pod Migovcem stoji vas Ravno tri debele ure hodá od Tolmina, in še nižje selo Mokrice. Izpod njega priteka Zalaška (Zalaščica), katera, kakor je soditi, izvira iz jezera bohinskega, ter za več kamenov mlenja močna vsa upenjena iz zemlje dere. Migovcu na desni je planina na Kali.

Razor derži svojo desno proti večeru iztegnjeno, z golimi pečmi pokrito roko od ramena do laheta nekoliko pod se in krevljasto; od laheta do perstov pa toliko kvišku, da pride pest više mimo glave. Lahet se kliče Sleme. Zadeto ime! Sleme veže namreč od juga in severa zelene senožeti, krasne planine, goste

2) Gora, ki je tu pod imenom Razor opisana, imenuje se navadno Kuk (Kolk), ki se vzdiga ob tolminsko-bohinski meji 2086m visoko. Druga gora Razor je nad Trento, blizu Triglava, 2598m visoka.

3) Tersenjak izpeljuje to ime od korenika „mig“ (aquam effundens prim. lat. „mingere“), torej je Migovec gora, iz katere izvira mnogo vode.

gozde pa golo skalovje kakor streha vkup. Na verhu Slemenca — tako pravijo — je majheno jezero. Pod njim izvira voda Tolminska — Tolminka — tako merzla, da jo more malokedo piti pri izviru. Niže je Polog, stanovanje več premožnih kmetov, tri ure hoda od Tolmina, spadajoč pod ondotno farno. Mej Migovcem in Slemenom leži gozd Smetje (Smretje) in spo-dej tega vas Čaderg (Cadre). Izvirno v Zadergu, ker se svet zadergne od drugih strani. V preteklih časih so tolminski grofje in drugi gospodje v tukajšnjih pečeh jeseni lovili na serne in čmorse (divje koze). Od izvira vode Zalaščice do izliva njenega v Tolminko stojé razkropljene hiše na Skalniku, Perbli (pri bervi) in Zadlar (Za lazi). Vse so kakor Ravne in Čaderg pod farno Tolmin. Duševno oskerbovanje teh vasij in samotnih hiš dela tolminskim duhovnikom največe težave; nekaj zavoljo velike daljave, nekaj zavoljo obilnega snega po zimi in kuhajoče vročine po leti; šo bolj pa ker je treba v te kraje hoditi čez grape in plazove, čez skalovje in gozde pa prek prepadov po komaj kozjih stezah. Namenjeno je bilo sicer uže za Jožefa II. tem krajem napraviti samostalno kaplanijo na Lazu, toda vse je zaspalo. Ljudje teh krajev kosé po zimi ob nedeljah in praznikih pred zorom, da pridejo do desete k maši v Tolmin, in nazaj gredé se vernejo z nočjo domov.

Slemenca tišči se na pravi roki veličastni Kèrn (Alpes carnicae), ki povzdiga štimano svojo glavo visoko pod nebo, ter sklepa kakor sé stisnjeno in povzdignjeno pesjo dolgi rogelj Razorjevega pogorja. V podnožji Kerna stoji vas Kern pod duhovnijo na Li-

zajo dandanes stare ceste in morajo se zidati nove, širše in trdnjše, da nosijo teže novosegnetih pretežkih topov. Menimo toraj, da smo važnost navadenih skladovnih cest vsestransko dokazali, in dovolj vzrokov navedli, da jih vlada v svojo korist uversti med državne ceste.

Ako bi mogli to doseči, zmanjšali bi se izdatno stroški za vzdrževanje teh cest, in polajšale bi se vidno bremena našim posestnikom.

Vse druge skladovne ceste — in tudi te o katerih smo sedaj govorili, ako bi ne bile sprejete med državne ceste — naj bi se proglasile za občinske ceste, a ohraniti bi morale vendar le sedanjo širjavo. Stroški za vse te ceste bi imeli potem pasti deloma na deželni zalog, deloma na občine. Deželni zalog bi moral pokrivati vse stroške za vzdrževanje občinskih cest, ki bi jih prizadevala čisto tehnična dela; med te spadajo mostovi in podporno umetno zidovje — škarpe imenovano. Za to bi moral deželni zbor osnovati poseben tehničen urad, da bi vsa ta dela opravljali. Za navadno popraviljanje občinskih cest in posipanje pa bi morale občine same vsaka v svojih mejah skrbeti. To bi se moralo zgoditi tako, da vsak občanar se službo (samotež ali z vozom) svoj delež stroškov za čiščenje in posipanje občinskih cest poplača, in le tistim bi se imela primerati doklada v denarjih naložiti, kateri bi ne hoteli služeb opravljati. Prepričani smo pa, da bi se to redkokrat zgodilo, ker bi vsak pameten občanar raje službe na cesti opravljal, kakor za to denarje, ki postajajo dan na dan redkejši, plačeval. Na ta način pokrivali bi posestniki svoj del stroškov za vzdrževanje občinskih — sedaj skladovnih — cest, ne da bi to breme posebno hudo občutili in brez doklad na cesarske davke.

Pa tudi delež stroškov, ki bi padel na deželni zalog, bi ne bil prevelik in bi se na vsak način razdelil na posestnike cele dežele. Na vsak način ne bi bili stroški za tehnična dela, za mostove in umetno podporno zidovje, večji od sedanjih in novi bi bili le stroški za tehnični urad. Ako pa pomislimo, da imamo sedaj 11 cestnih odborov, in da ti skupaj stanejo — samo kar se oskrbovanja tiče — gotovo naj manjše gl. 5500 na leto; ako pomislimo na dalje, da ne bi stal tehnični urad nad gl. 2500 na leto, da bi se pa dela bolje izvrševala ter da bi prišel red, zistem, v vse ceste, bodemo se koj odločili za nasvetovano preosnovanje, ker bi vsled tega za samo oskrbovanje cest prihranili na leto gotovih 3000 gold.

Dopisi.

V Gorici 16. oktobra. (Novi predsednik poslanske zbornice; — na kateri strani je dr. Pajer? — poštarski zbor ali obed; — vražje vreme; — zopet pokopališče.)

Da bi bil o svojem času minister Lasser — večna mu pamet, — slutil, da bode grof Coronini uže od prihodnjega državnega zbora soglasno za predsednika imenovan, Bog ve, ali bi se bil dal svojeji maščevalni strasti zapeljati, kakor se je dal, ko je moža, kateri edini ni uživa splošno zaupanje vseh strank obeh narodnosti v naši deželi, bacnil z glavarkega sedeža v našem deželnem parlamentu? Sodimo, da ne. Da je zdaj vsled vladne želje od obeh strogo si na-

bušnji dve uri hodá daleč. Kern je prece od tal položen, potem sterm in navzgor do verha obhoden, ter pogosto obiskovan od natoroljubnih oseb, ker se naz njega vidi daleč po Laškem in po morji, vendar le takrat, ko je nebo čisto jasno, še bolj pa takrat, če je po noči deževalo in je zjutra vse obnebeje od oblakov očiščeno. Kern ima večkrat, ako je megleno ali oblačno, glavo v jasnem; vrat, rebra in herbet v megli, spodnji život pa zopet v čistem zraku. Po Kernu rastejo posebno zlahtno dišeče in medene rože in cvetlice, zato nosijo čebelarji radi svoje čebele sem na pašo. Pod Slemenom in Kernom je več planin.

Drugi rogelj Razora se razteza proti jugo-iztoku čez Škerbino, Dlano, Planje, Kuk. Prodi nad Nemškim rutom (ali Koritnico), do Černe persti ali do Bače nad Podberdom. Tu se razdeli v dve panogi, v severno in južno, katera zadnja dela razvodi med jadranskim in črnim morjem. Na levici Razora in Migovca je Škerbina, po kateri pelje iz Tolminskega v Bohinj na bližnjo komaj znana steza, po koji večkrat potujejo natoroljubni možje, toda le poleti; kajti od oktobra do maja in še več časa je zametena. Od Škerbine naprej je Dlana, potem Planje in blizu teh še Kuk obrača proti jugu. Mej Migovcem, Dlano, Planjem in Kukom je Planina v Razoru.

Vse do zdaj imenovane planine spadajo pod faro Tolmin. Dalej od Kuka sp Prodi pod faro Melice (meliti se). Nemški Rovt (Rut) imenoval se je, predno so se Rovtarji tu naselili, Koritnica. Glas gre, da so prišli Rovtarji sem iz Tirolskega. Gotovo so imeli

4) Tukaj imenovani Kuk je splošno znani Vogel (Vohu), 1918 m visoka gora nad knežimi Ravnam.

5) Nemški Rovtarji so se naselili iz Indije v bistriški dolini na Tirolskem l. 1218.

sproti stoječih strank postavljen na najvišje zaupno mesto v državi, privoščimo iz dna srca blagemu grofu, kateri je v vsakem oziru in v najlepšem pomenu besede pravi plemenitaš. — Grof Coronini ne spada sicer mej naše stranke, pa je zmeren, pravičen in pred vsem odkritosrčen avstrijski patrijot. Zato nam je lahko razumeti, da se avtonomistična stranka, dasi ima izdatno večino v poslanski zbornici, ni dolgo obotavljala, zaupati mu vse svoje glasove. Kolikor častno pa je to imenovanje, toliko težavno je na drugi strani z njim raloženo breme; — kajti predsednik poslanske zbornice mora ne samo nadrobno poznati vse parlamentarne običaje — ampak tudi z neutrudljivo paznostjo slediti vsem govorom, vse eno, ali so zanimivi ali dolgočasni in z najfinim taktom postopati, ko zapazi, da je kateri govornik prestopil meje parlamentarnih pravil. Predsedujoč zboru, razcepjenemu v dve glavni stranki, je vedno mej Scillo in Karybdo; — gorje mu, če se ne zna ročno ogibati ju! — Kar vtegne grofu Coroniniju na njegovem mestu ugajati, je to, da ste ga obe stranki zaupno volili, da nema tedaj nobena uzroka nagajati mu, kakor se navadno nadleguje vsiljencem. Sicer pa je on mož tako blagih nazorov in namer, da bi moral zares zloben biti, kdor bi mu hotel delati spoditike. Naša najiskrenejša voščila so za nj.

Ali se je gosp. zastopnik našega velicega posestva, vitez dr. Pajer, uže odločil za katero stranko, nam ni še prav jasno iz poročil dunajskih novin. „N. Fr. Pr.“ je uvrstila njegovo ime med one ustavoverce, kateri so dne 6. t. m. podpisali ustavoverni program; v dotičnih imenikih drugih novin po nismo brali njegovega imena. Da bi bil dr. Pajer uže prvi dan, ko je kot državni poslanec na Dunaj prišel, pristopil stranki, s katero se velika večina njegovih volilcev nikakor ne vjema, to se nam ne zdi prav verjetno; predno tedaj kaj o tem govorimo, hočemo počakati, kako se stvar obistini.

Včeraj so imeli kranjsko — primorsko — dalmatinski poštarji in poštarice občni zbor svojega društva tukaj v gostilni „pri treh kronah.“ Prišlo je vseh skupaj kacij 30, največ domačih, nekoliko Kranjcev, dva Istrana in noben Dalmatincec. Naš poročevalec, po nesreči trd Slovenec, ni razumel nobene besede čisto nemške razprave posameznih točk dnevnega reda, a zdelo se mu je, da ni bila posebno zanimiva, ker se ni razen menda vrhniškega poštarja nikdo posebno brigal za besedo. Za predsednika je potrjen dosedanji gospod Dragan iz nemškega Weissenfelsa na Kranjskem.

Po končanem zboru so utrujeni gospodje poštarji in gospe in gospodične poštarice — pri živahnem obedu s furlansko črmino pridno zalivali okusne „brancine“. Dobro naj jim teknejo! Prihodnje leto bodo obedovali — v isterskem Pulji, kder imajo nekda tudi prav dobre morske ribe.

„Sinoči se je gotovo kedo obesel“ šepče danes marsikatera naših babjeverníc, ker so se vsi elementi razbrzdali, ter divjajo, kakor bi imel jutri biti sodnji dan ali vsaj drugi „gmajn“ potop. Celo preteklo noč je bliskalo, gromelo, treskalo, lilo in vmes se je silen veter srdito zaganjal, da je bilo groza, ali — če hočete, — pod gorko odejo pravo veselje poslušat, kako se po ulicah prepirajo razdraženi elementi — de lana caprina. „Svojo mizerijo sem s polja pospravil in z vinograda“ — mislil si je naš posestnik — „zdaj se pa le kavsajte, kolikor vam drago, kolo golega drevja in

preje vsi ti kraji slovensko prebivalstvo, kar pričajo tako lepa imena, kakor Koritnica, Obloke, Steržišče, Kuk, Podberdo itd.

Od Razora proti polnoči mej Bohinjem in Trento derži tretji rogelj le še viših pečin do slavnega Triglavca, ter se deli na južni in večerni strani polagoma v več vej. Pod Triglavom imati dve vodi, ki tekoma zrasteti v reki, svoj izvir. Ti dve vodi sti Soča in Sava, dve lepi slovenski imeni, ki se z enako čerko začneta in končata. Jaz menim, da Soča je toliko kot Suča od glagola sukati, ker se res suče v skokih in slapih po skalovji skozi Trento in naprej do izliha v morje. Sava pa je toliko kot Zava, ker se na drugo stran proti jutru zaviije in tako daleč vije, dokler ne priteče v Donavo. Slovenci so radi reke izvirajoče iz enega in taistega verha ali gore imenovali z enako začetno čerko, kakor tudi na primer Idrija in Ipava, izvirajoči v Črnuem verhu, prav tako tudi Soča in Sava v Triglavu. Čudno je to, da Soča v dveh ali treh dneh dokonča svoj deroči tek v morje, v tem ko Sava morda še le po meseci počiva v Črnem morji!

(Konec prih.)

grmovja“. — In še se niso pomirili. Danes jutro se je vsula tako silovita ploha, da so kar celi potoki drli po mestnih ulicah in da so bila vsa dvorišča in vsi trgi na mah pod vodo. Gosta sodra je tudi za trenutek časa natrosila pota in strehe s svojim ledenim zrajem, pa jo je z bliskom in gromom prihromeli lij naglo pobrisal in raztopil. Celi božji dan je veter dežju protivil, razganjal ga in škropil v nevoljne obraze meščanom, kateri so morali z dežnikom pod pazduho po svojih opravilih, in zopet v mokre štrene motal in še zdaj v pozni noči, ko pišemo te vrste, buči in žvižga, kakor bi ga bili Vipavci ali Kraševci naravnost iz svoje šole poslali v mesto, da nas tu malo prepiše — ali disinfekuje; saj je morda tudi mej nami kaj rogatih, koje treba varovati preteče kuge.

V ponedeljek so začeli izdelavati cesto proti novemu pokopališču; držala bo od Katarini-jeve hiše pri vhodu na Blančo čez potok Korenj in naravnost po njivah unstran sedanje poti do glavnega vhoda v pokopališče. Črta je ravna od enega konca do drugega, a cesta pojde v začetku nekoliko navzdol, potem pa se bo menda — pa komaj za spoznanje — vzdigala. Ob straneh nasade drevje, da nas v senčnem drevoredu ponesó ali popeljejo k zadnjemu počitku, — ali bolje v mrtvaško kopelj — če nas kosčeni kosci še tako dolgo počaka, da bo uže kaj sence. Izdelavanje ceste je izročeno tukajšnjima podvzetnikoma gg. Rossi-ju in Civelli-ju za obilnih 7000 gld. A nam se pozdeva, da bo delo veliko več stalo, kar se na vse zadnje uže poračuni — kotj „lavori addizionali“. Da se le zdaj o začetku meščani ne oplašijo s preveliko svoto — ko je uže tako zaradi novega pokopališča zadosta nevoljnega godrnjanja po mestu. — Nebo tudi ni temu začetju nič kaj prijazno. Kar je kakih 100 delavcev v treh dneh naredilo, razmedla in raznesla je včeraj silna nevihta in Korenj je tudi potegnil z dr. Rojic-em ter je srdito proderl od pokopališčne strani razrušivši vse nasipe, s katerimi so mu delavci preprečili strugo, da so od ene strani material vozili na novo cestno progo. — Škoda je pomenljiva in neke baže ljudi v mestu pravijo, ali mislijo vsaj, da je to kazen božja za trmoglavost magistratovcev.

Iz sežanskega okraja 15. okt. (Izv. dop.) V vsakej številki, da ne rečem tudi v vsakem tvojih predalov prinašaš, draga mi „Soča“, jeremijade od slabih letin in trdosrčnosti davkarskih uradov, da še dobro ni ubogi kmet enega kvartala odplačal, uže mu je drugi v veliki skrbi. Iz naših krajev se tudi večkrat kaj tacega dopisuje; in ne po krivici, kajti tudi naš ubogi Kraševcec stiska uže zdaj svoja ušesa na kričanje ubogih lačnih otrok za prihodnjo zimo. In ne zastoj — kajti tu pri nas ni nobenega pridelka letos. Misli in sodi naj svet, da tu po nekaterih krajih na Krasu nismo imeli dežja uže več mesecev, ki bi nam bil dobro zmočil in nam sadež zalil. Misli naj toraj, komur je naš skalnati Kras znan, ali je mogoče, kaj na njem pridelati pri taki suši! Grozdja je bilo toliko, da so je otroci in drugi hudobni dolgoročneži, predno je bila trgatev, pozobali. So še druge težke in razne stiske, ki so kakor pogubonosni valovi morja na nas prišli, in najsrečnejši in najpogumnejši posestnik se mora, ko tako stoka uže sliši, prestrašiti in le žalosten in brez vsacega poguma gleda v temno noč svoje prihodnosti. Delavnost najpridnejšega Kraševca je vsled tega popolnoma obnemogla.

In kaj slišim? Govorica se je po našem okraji raznesla, da v prihodnji seji c. k. okrajnega šolskega sveta bode se nameravalo 580/0 naložiti za šolske stroške. Za Boga, kam pridemo, če se to vresniči? Do zdaj je bilo 430/0 in naše blaginje imajo nič manj nego okoli 20000 fl. gotovine. Koliko je pa na zastankih? Rabi se za vse učiteljske plače, pavšale, doklade itd. v celem okraji k večjemu okoli 17000 fl. tedaj kaj mislijo naši gospodje, ki sedé v okrajnem šolskem svetu, če kaj tacega nameravajo? Brž ko ne, vdati se na vsaki predlog in tirjatev nekaterih; ali pa ne vedó morda sami dobro, koliko šole v tem okraji stanejo. To opomnim za to, ker po izreku nekega uda tega okrajnega šolskega sveta g. T. potrosi sežanski okraj za vse šolske stroške nič manj nego 42000 fl?! Potem bi bile gotovo plače naših učiteljev više, kakor vsaka profesorjev na srednjih šolah. Potem bi moral naš šolski zalog v strašanskem dolgu ječati, ko ima celi okraj komaj okoli 22000 gl. šolskih dohodkov. In ko bi se morala najemščina v vsakej vasi za šolsko poslopje plačevati, ne bilo bi zadosti 82000 fl. Tako trdi omenjeni ud okrajnega šolskega sveta. Bog vari tedaj, da bi še do tega prišlo; kajti tedaj bi bil ubogi Kraševcec v resnici primoran „vandrat“ v Ameriko. Dragi gospodje! ni Vam treba z denarom preveč lahkomišljenim biti; mislite si, da je treba marsikrat plašé po burji obrniti in ne dovolite onih ogromnih zidališč za šole, kjer ni neobhodno potrebno; skržite povsod kolikor mogoče, da ne pride toliko davkov na ramo ubogega, skoraj bi rekel obupanega kraškega kmeta. V tem mesecu boste gotovo imeli uže proračune za leto 1880; veste, koliko imate v blaginjah gotovine, veste in morate dobro vedeti koliko imate stroškov za učiteljsko osobje in sploh za naše šole; — toraj vam je to dobro znano, — ne

6) Terstenjak izpeljuje ime „Soča“ (Sontja) iz korenike soč, suč (soč, suk) — sveteti, bliščati, žariti se, goreti (Mat. letopis 1877, str. 91). — „Sava“ pa je toliko, kakor Sala — tekoča voda (kor. slu, ru, prim: rivus).

7) Ranjki T. Rutar je rad etimologoval in skoro vsako ime po slovenski tolmačil, n. pr.: Milano — v Milem; Como — v Kamnem; Cremona — v Kremenem; Mantova — v Motnem; Brescia — v Brežji itd. (Glej Arkiv III. str. 311).

glejte in ne ozirajte se na nobene personalnosti pri vaših sejah in pazite, da vam ne bodo o drugem času očitali: Vi ste nam te butare naložili!

Mnenje splošno je, da, ker imate že toliko v blagajnicah, zastankov je tudi nekoliko, da ne rečem, veliko, pri prihodnji sesiji ne dovolite više nego 100% in s tem boste dobro izhajali in učitelji dobé svoje plače na tenko in točno o svojem času,—z eno besedo, ne boste v zadregi.

A.

Iz Istre, 13. oktobra. (Izv. don.) Kakor sem vam v zadnjem dopisu poročal, razvideli ste lahko, da Istra ni obljubljena dežela, ter da se po njej niti med niti mleko ne cedita, niti niso v njej plati iz klobas pleteni. Pa ne da je Istra samo kruha potrebna, potrebna je tudi poduka. Z mirno vestjo se lahko pridušim, da so naši Kraševci in Vipavci, kar se tiče duševnega razvoja, za sto let Istrana prekoračili. Pa kedor Istro in njene čudne razmere pozna, čudil se ne bode temu. Solstvo je tu, sosebno pa v srednji Istri, na najnižji stopinji in niti drugače biti ne more pri sedanjem postopanju. Naša vlada — posebno pa višji krogi v Beču, bili so o pravem stanju srednje-isterskih razmer tako slabo podučeni, da bi človek kar ne verjel, ako ne bi tega iz ust najzanesljivejših mož čul. Pri zadnjih državnoborskih volitvah pokazala se je ost nameravanj naših nasprotnikov v izreku natisnjem v famoznem „Cittadino“-u: „Naša upanja, naše želje najti nečejo niti ne morejo odmeva v Beču (marveč v Rimu?! ka-li?) nam ni za to, da bi Bog ve kake govornike izbrali ter v Beč poslali, zadostovalo nam bode, da kandidatje nasprotne stranke ne proderejo“.

Ta jako karakterističen izrek je prvič lep poklon njihovima poslancema bar. Lazzarini-ju, homini funges consumere nato, in Defranceschi-ju, drugič pa lepo priporočilo in ob jednem tolažilo ubogemu kmetu in zadolženemu istranskemu posestniku, katerega so slabe letine, davki in druge nadloge skoro ugonobile.

Veliko političnih organov po krvi in morebiti celó čutenji enacih, pridobili so si uže ti ljudje, da so pod krinko lepega in dobrega slabo pokrivali o krivicah, ki so se narodnosti hrvaške na kvar omike in osobito avstrijskih interesov godili, molčali — ali pa jih celo sami prouzročevali. Kar je v Istri narodno čutilo, pošteno mislilo, bilo je tem ljudem vse panslavistično. S tem plašilom metali so ti ljudje pesek v oči bivšim vladam, katere ravnaše se po geslu *divide et impera*, so rade vstrezale njihovim željam — pripravljali v gladki poti irredentovskim nakanom — tako uspešno, kakor da bi bila avstrijska vlada v ta namen darila razpisala.

Največ se je, kakor uže rečeno, pri solah grešilo, največja krivica storila se je narodnosti hrvaške in splošnej omiki z vpeljavo podučnega italijanskega jezika v ljudske šole.

Kako se je tu ravnalo, o tem poročati hočem ti dragi čitatelj, prihodnjič. Vem, da ne bo to dotičnej stvari dosti pomagalo, ali prepričalo se bode vsaj občinstvo, da, ako se hočejo uresničiti besede, s kojimi je presvitli naš cesar končal svoj prestolni govor: „Avstrija zvesta svojemu zgodovinskemu poklicu bo zavetje pravicam svojih dežel in svojih ljudstev — stalno bivališče pravič in pravi svobodi“ — ne sme više tako biti.

Pezin.

Politični pregled.

Z DUNAJA. Dne 12. t. m. so imeli ministri obeh državnih polovic v palači ministerstva zvananjih zadev na Dunaji konferenco, pri kateri so se dogovorili zaradi proračuna za skupne državne potrebe za l. 1880, ki se ima predložiti delegacijam. Te bodo zborovale letos na Dunaji, najbrže proti konci meseca novembra.

Kakor poročajo uradne novine, misli vlada prav v kratkem predložiti državnima zboroma na Dunaji in v Peštu v prestolnem govoru omenjeni načrt postave zastran pobiranja vojaške takse. Po tem zakonu se namerava naložiti vsakemu, kdor je podvržen vojaški službi, pa iz kakršnega koli uzroka oproščen, letna taksa 1 do 100 gld. Dohodki te nove davščine pojdejo v podporo ranjencem in invalidom in tudi vdovam in sirotam v vojni padlih vojakov.

V drugi seji je volila poslanska zbornica 9 odsekov za pregledovanje volilnih spisov. Potem je dal predsednik brati izjavo českih poslancev, na podlagi katere so vstopili v državni zbor. — Enako izjavo, podpisano od kneza Schwarzenberga, grofa Thun-a, kneza Lobkovic, grofa Chotek-a in grofa Haugvica, podal je knez Schwarzenberg predsedniku gosposke zbornice. Ko se je to pismo prebralo, zasrbelo je starega

centralista Schmerling-a, da je začel oponašati knezoma Schwarzenbergu in Lobkovicu, da njihovi zlahtniki so o svojem času pred 18 leti vstopili v gosposko zbornico brez vsacega protesta. Knez Schwarzenberg je pa odvrnil, da bi moral Schmerling kot stvarnik februarске ustave vsaj to vedeti, da so tačas poslanci vstopili v gosposko zbornico brez vsake obljube, in da se ta obljuba zahteva še le, odkar so direktne volitve. Nekateri ustavoverni zastopi so poslali Schmerlingu pritrjevalna pisma. Tudi ljubljanski kazinarji, katere še vedno lasje bolé po zadnjih volitvah, so ga pohvalili. Ali se bode pač ponasal s tem „Fleisszettel“-om?

V tretji seji — pretek. torek — je poslanska zbornica s 338 glasovi izmed 341 — tedaj lahko rečemo soglasno izvolila za svojega predsednika goriškega poslanca, g. grofa Coronini-ja, kateri se je najprej zahvalil, potem pa obrnjen proti Čehom obljubil, da se bode dobrohotno oziral na njih zahteve nadejaje se, da bodo tudi oni od svoje strani pripomogli ohraniti ustavo in temeljne državne postav. Izrazil je dalje željo, da bi ne nastal zopet razpor v zbornici, kateri bi zaviral rešitev prevažnih ekonomičnih nalog in sklenil je govor s trikratnim „živijo“ Nj. V. cesarju.

Za prvega podpredsednika je izvoljen dr. Smolka s 180 glasovi proti 156, katere je dobil kandidat ustavovernne stranke dr. Klier, in za drugega podpredsednika baron Gódel-Lannoy s 174 glasovi proti 155, koje so ustavoverci zavrgli za zastopnika isterskih Italijanov dr. Vidulich-a. Kakor pri tej volitvi je zmaga tudi v sredo pri 4. seji avtonomistična večina, ko je šlo za volitev adresnega, legitimacijskega in peticijskega odbora. — V adresni odbor, kateri šteje 24 udov, so voljeni: Hohewart, Giovanelli, Klaič, knez Lichtenstein, Schmied, Rieger, Čam-Martinitz, Schrom, Zeithammer, Gudenus, Groholski, Dunajevski, Czartoryski, Smarzewski, Ccerkavski, Kopp, Sturm, Ed. Suess, Tomaszczek, Demel, Rechbauer, Weeber, Scharschmied, Herbst.

Tudi mej udi gosposke zbornice se je ustanovila ustavoverna stranka. 40 njih se je zbralo dne 12. t. m. na povabilo Schmerlinga, kneza Frid. Lichtensteina in Hasnerja in soglasno so določili sledeči program: 1. Ne odmakniti se za pičico od državnih temeljnih postav in zlasti od §. 11., kateri določuje kompetencijo državnega zbora, in upirati se zoper vsako namero, koji bi bil namen, zmanjšati pravice parlamentu na korist kateri deželi. 2. Načeloma ohraniti vse druge postav, ako bi spremenjene razmere ne zahtevale, da se deloma prenarede.

Domače stvari.

Presv. Cesar je podaril 8000 gld. v pomoč revnim prebivalcem goriško-gradiške grofije in isterske mejne grofije, katere je najhuje zadela slaba letina. — Bog ohrani nam še mnogo let visokodušnega vladarja, kateri tako očetovsko skrbi za svoje nesrečne podložnike! — Nadejamo se, da tudi vlada in državni zbor ne zaostaneta sé svojo pomočjo, katere naši po mnogih slabih letinah osiromašeni poljedelci silno potrebujejo. Vse prošnje, katere so dozdaj došle našemu deželnemu odboru od raznih občin, da bi jim izprosil odpust ali polajšanje davkov in kako javno delo, odposlale so se z gorkim priporočilom na pristojno mesto.

Duhovenske spremembe. Č. g. Janez Gerbec pride iz Mirna za II. kaplana k mestni fari Sv. Ignacija v Gorico. Dozdajni farni oskerbaik v Breginju č. g. Janez Slokar gre za vikarja v Cez-Soč; č. g. Blaž Bandel kaplan v Kobaridu za vikarja na Ternevo (pri Kobaridu) in na njegovo mesto je imenovan novomašnik č. g. Simon Gregorčič. † Umerl je č. g. Simon Lacedeli, kaplan v laškem Gradišču.

Zgodnja zima. Preteklo noč je do polnoči tulil vihar po goriških ulicah, da ga je bilo grdo poslušati; pometal je nekoliko dimnikov in sem ter tja marsikaj pobil in polomil; — nekemu slovenskemu trgovcu na Travniku je nekda odtrgal — italijansko firmo. Zopet božji prst! — Po polnoči se je strast vetrov poglobila, a ko smo davi ustali — zabli-

ščalo se nam je od Čavna in tudi nižjih vrhov okoli Gorice in mrzla sapa nam je udarila v obraz. — Sneg je padel do sv. Katarine nad Solkanom, nebo se je zvedrilo — in zdaj čutimo, da nas je zima zajela, veliko brže, nego smo jo pričakovali in kakor nam je ljubo.

Šola za politično računstvo. V Gorici imamo nekoliko prebranih glav, katere se uže več let bavijo s preračunovanjem, kako in v kolikih letih bi se dala naša deželica odrediti. Visoka vlada zvesta si svojega vzvišenega poklica rado voljno podpira vsako učenost. Kaj čuda, da je tudi političnemu računstvu odmenila svojo posebno skrb in podporo! Da bi se nekateri taki učenjaki lahko brezskrbno pečali sé svojimi težavnimi študijami in da bi jih nikdo ne motil v reševanju zmedenih problemov, odmenila jim je bila vlada lani poseben svoj zavod, kateri je za take namene kakor na lašč ustvarjen. V njem so akademiki preskrbljeni z vsem: vsak dobi svojo mirno, samotno sobico, od vseh strani skrbno zavarovano, da ne more niti skozi duri, niti skozi okno prihajati nič svetnega, kar bi vtegnilo učenjaka motiti v njegovih računih; živež in pijačo si sicer lahko tudi sam naročuje, a vendar ne sme biti v nacega več, nego se sklada s pravili učenjaške treznosti. Kar ima ta zavod prav posebnega, je to, da je odločen le za samouke, kateri imajo pa večkrat na mesec in, če treba tudi v tednu ostre kolokvije — s preiskovalnim sodnikom. Ta zavod, za koji so „irredentariji“ posebno priporočeni, stoji v Gorici pod varstvom sv. Antona padovanskega nasproti našej čitalnici. V njem se je šolal nek tukajšnji politični matematik samo pet ali šest mesecev in zvedite čudol iztuhlat je uže algebrajično formulo, po kateri se da do pičice izračunati, koliko let je še treba, da zgine iz naše dežele zadnji sled slovenskega elementa.

ne verjame, naj bere v štev. 222 mej lokalni vestni članek: „Reazione slovena“. Valjda, če pošljejo tega učenjaka še kako leto na gradiško ali kopersko univerzo, izračuni gotovo tudi z enako natančnostjo, koliko let, mesecev in minut se bodo morali še italijanski kričaci grliti, dokler raztegnejo meje svojemu kraljestvu najprej do „Monte Re“, potem do „Tricorno“ in Bog ve še kam više!

Požar v Vertobji. Na do zdaj neznan način je prišel preteklo saboto popoldne goreti Stef. Jarcev hlev v dolnji Vertobji; koj za njim se je vnel drugi hlev necega Živica, ki je bil s prvim v dotiki. V veliki nevarnosti so bila tudi druga sosednja poslopja, a nagli in izdatni pomoči vaščanov, žandarjev in goriške požarne straže zahvaliti se je, da se ni nesreča razširila; kajti gasilci so storili vse, kar se je dalo, da so ogenj omejili na omenjena hleva, katere sta z vsem, kar je bilo notri, do tal pogorela. Oba pogorela sta bila zavarovana, eden pri „Assicurazioni generali“ in drugi pri „La Fenice“ in oba sta uže prejela popolno povračilo svojih škod. Ali ni to lepa spodbuja nemarnim gospodarjem?

Strele je udarila včeraj v zvonik v Romansu, zapalila mu streho; žareči odpadki pa so zanesli ogenj tudi v dimnik blizu stoječe hiše; a ker je neprenehoma deževalo, bil je požar kmalo zadušen.

Beseda kanalske čitalnice. Nekako pozno, a vendar nam je dobro došlo poročilo o besedi, katero je napravila kanalska čitalnica dne 5. t. m. za Kocijančičev spomin. Bil je krasen večer. Ko je zbor pozdravil občinstvo z Nedvedovim „Pozdravom“, nastopil je čitalnični predsednik g. dr. Lisjak, ter nam v primernem govoru povedal marsikaj lepega iz Kocijančičevega življenja, iz njegovega neutrudljiva delovanja na narodnem polju, kar nam deloma še ni bilo znano; posebno je dopadalo, ko je omenil, kak mogočen vtis je naredil Kocijančičev „Oblaček“ na slavjanske dijake viših šol v Beču. Govorniku se je videlo, da je ginjen in — kaj bi ne, saj čutil je kot součenec prerano umrlega — tugo in veselje. In petje? jojmene: nebesko veselje, in kedor se hoče prepričati, naj se udeleži kanalskih besed. „Oblaček“ in Hajdrihovo „Prvo ljubezen“, kateri so ponavljali, bi človek poslušal noč in dan.

Igro „Pes in mačka“, če ravno ni kaj posebno pripravna — so nam vže znane moči: gospodični Stanič-eva, Križnič-eva in gosp. Karol Kocijančič prav dobro in naravno izvršili, da je bilo občinstvo vedno židane volje. — Po besedi je bila domača zabava, pri kateri so nas kratkočasili gg. pevci, mej katerimi izvrstni prvi tenor.

Občinstva je bilo — obžalujemo — zelo malo, a bilo je, to smemo moško trditi — izbrano. Veselilo nas je, videti venec odličnih gospá in gospodičin, ter gospe domačine prve vrste. Uzrokov, da ni bila beseda boljše obiskovana, ne bomo preiskovali, — le memogredé, naj bode omenjeno, kar hudobni jeziki trdè: da neki — pa ne kanalski — „kvartet“ se je demonstrativno odpeljal: — a dan besede. Polovica je veslala na jug, a druga. Polovica na sever; vendar, ker gospe poznamo, ne moremo verjeti, da bi imeli tak malo redoljubja.

Dohodkov je bilo okoli 35 forintov. Svetovali bi čitalničnemu odboru, da to svoto za zdaj še hrani, kajti—kakor iz gotovega vira vemo—bodo pripomogli tudi nekateri goriški rodoljubi in ranjega ožji prijatelji, da se postavi zaslužnemu prijatelju dostojen spominek!

Potrjena deželna postava. Deželni zakonik in ukaznik za avstrijsko-ilirsko Primorje priobčuje novo deželno postavo od 15. julija t. l. zastran varstva divjadi. Ker je za posestnike in lovce zanimiva, ponatisnemo jo prihodnjič.

Zaradi goveje kuge, katera se je vnela na nekaterih krajih na Kranjskem, prepovedalo je tržaško namestništvo, vvažati s Kranjskega na Primorsko katero koli žival ali stvar, navédeno v §. 2 postave od 29. junija 1869.

Mestni zastop goriški pa razgláša, da se ne sme prignati na živinske sejme v Kormin ali drugam nobene živali brez zdravniškega spričevala.

V polit. okrajih Tolmin, Gorica, Sežana, Koper in Volovsko so za zdaj sploh vsi živinski sejmi prepovedani.

V goriškem gledišči začne se v kratkem operna sezona. Napovedani sti do zdaj operi „La Traviata“ od Verdi-ja in „I promessi sposi“ od Ponchielli-ja. — Družba, pravijo, da je dobro sestavljena. —

Tudi cirkus za umet. jahače pripravljajo na navadnem prostoru pri mestnem vrtu. A včeraj je vihar razrušil vso leseno stavbo. Družba Roussiere, katera se bode nekoliko dni v cirkusu producirala, prišla je iz Vidma in šteje 46 oseb, 15 konj, nekoliko opic, jelene itd.

Občni zbor kmet. društva v Gorici za volitev novega predsednika je bil včeraj odložen, ker ni prišlo zaradi preslabega vremena skoro nič udov. Predsedništvo ga je zopet sklicalo na dan 23. oktobra t. l. ob 11. uri predpold. —

Železnica čez Pontabelj ali Pontebo je zdaj uže z avstrijsko progo zvezana in javnemu prometu blaga odprta. S 1. novembrom t. l. se začne pa tudi mejnarodno občevarje za osebe. Dotična pogodba mej Avstrijo in Italijo je uže podpisana. — Ob enem je vodstvo južne železnice uslišalo prošnjo trgovske zbornice tržaške, dovolivši, da začne dne 1. decembra občevariti ponočni brzovlak mej Dunajem in Trstom.

Državni zbor na Dunaji. Kakor poroča „Presse“ sedi v poslanski zbornici po novih volitvah 68 juristov, 138 posestnikov, 40 državnih uradnikov in penzionistov, 11 privatnih uradnikov, 13 profesorjev, 36 obrtnikov, 6 železničnih ravnateljev in inženirjev, 6 zdravnikov, 21 duhovnikov raznih konfesij, 7 vpokojenih vojakov, 4 literati, 2 osebi brez določene stanu. —

„Novice“ so bile včeraj konfiskovane. Kaj so doživele na svoje stare dni sicer tako zmerne in previdne „Novice“!

Tržno poročilo.

V Gorici 17. okt.

Velike spremembe so se godile v trgovini od zadnjega tržnega poročila, in mesto bi cene raznega blaga vpadle, kakor smo pričakovali, so močno poskočile. Sirk, glavni živež naših hribovcev, je kar v 8 dneh 70 kr. na 100 kilih podražal, ravno tako druga žita in moka. Kaj bo naš kmet počel? pridelal je malo, še niti za davke ne, vina nima popolnoma nič, dolg je pa napravil v dobrih letih in sedaj mu je uže zima za petami, in ž njo draginja, pa brez novca v žepu.

Kolonijali. Kava moka gl. 152—156, Ceylon gl. 158—166, druga gl. 122—128; Portoriko gl. 148—154; Malabar gl. 124—130; St. Domingo gl. 116—124; Rijo fin gl. 110—110; srednji gl. 99—106; sladkor fin gl. 51—52; Melis gl. 45—46; tolčen gl. 43—44.

Sadje. Rožiči gl. 11—12; mandelji gl. 122—126; grozdje suho (uva passa) gld. 26—28; sultanina gld. 36—38.

Mast, sir in olje. Maslo gl. 88—92; l'de rikanska mast gl. 53—55; domača slanina gl. 66—68. amerikanska gld. 52—54; pijačentinski sir star gam 156—168; pekorin gl. 114—116; bovški letošnji gl. 52—56; olivno najfineje olje gl. 76—78; srednje gl. 56—60; Corfu gl. 50—52; Raguza gl. 45—47; istrijsko gl. 48; Petrolej v sodčih gl. 15.50—16, v zabojih gl. 18. Vse navedene cene pr. 100 kil.

Zito, moka in riž. Pšenica hektoliter (100 litrov) gl. 10.—; sirk gl. 6.50—6.90; rež gl. 5.40—5.60; ječmen cel gl. 5, pehan gl. 10.20—10.50; oves gl. 3.80—4; fižol gl. 8.50—9; ajda gl. 4.30. Kdor hoče preračunit na staro mero, naj račun 31 litrov star pol. pri ovsu 5 litrov več, Riž je od 21 gl. do 26 najfineji.

Moka I gl. 24.10; II gl. 21.90; III gl. 20.80; IV. gl. 19.70; V gl. 16.20; VI gl. 12.50; otrobi debeli gl. 5.50; drobni gl. 5.30, pr. 100 kil.

Spirit in vino. Domače žganje gl. 68—72; spirit rafiniran gl. 39—40; vino furlansko črno gl. 34—36; belo gl. 23—25; uvažena razna vina kakor kranjsko (dolenjsko), štajersko, ogerske, laško in celo tirolsko po različnih cenah in po kakovosti. Seno in slama je bilo prodano od 70 kr. do gl. 1.10 za 56 kil., krompir letošnji po gl. 3 do 3.50, pr. 100 kil.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Gosp. Danilo Fajgelj v Tolminu: Radovoljno potrjujemo, da nam niste ničesar poročali niti o solskih niti o drugih stvarih; robarih napadov na svoje dopisnike pa ne sprejemamo niti v obliki poslanice za plačilo. Sicer Vam je uže drug list ustregel.

Gosp. G. d. V. v Trstu. Neradi zgublamo stare ljube naročnike, a še nerajše vnamamo jezikoslovni preprič v politično-podučnem našem listu. Z Bogom, torej, če ne more drugače biti!

Dunajska borza.

	17 okt.
Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gl. 45 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69 " 65 "
Zlata renta	81 " 50 "
1860 drž. posojilo	127 " 20 "
Akije narodne banke	838 " — "
Kreditne akije	265 " 70 "
London	117 " 10 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 31 "
C. kr. cekini	5 " 58 "
Državne marke	57 " 75 "

Stolpne in gradske ure,

katero je sam po najboljših iznajdbah izdelal, pa ni nič vlitiga v njih, priporoča pod pošteno garancijo in prav po ceni

Janez M. Pogačnik

v Podnartu-Krop na Gorenjskem.

Da se plačilo polajša, dovoljujem obroke. — Cenike pošiljam na zahtevo zastoj.

Epilepsijo

(božjast) zdravi pismono specijalni zdravnik dr. Kill'sch, Dresden (Neustadt.). Ima največe skušnje, ker je zdravil uže nad 11.000 takih bolnikov.

VALENTIN CAPPELLANI

Ulica za kosarno, Gasparini-jeva hiša stv. 104 v Gorici.

ZALOGA

MANUFAKTUR kolikor za MOŽKE toliko za ŽENSKE

sé združeno

krojaško delavnico za moške.

Tapecirrska delavnica

sé zalogo

hišne oprave, sercial, slik, okvirov, postelj na zmeteh, žimnic ali žimnatih in volnenih štramacov, stolov razne baže.

Vse te stvari se dajejo tudi v najem po prav spodobnih cenah.

ŠIVALNI STROJI

po

raznih sistemih.

Vse zgorej navédeno blago se prodaja tako, da se koj plača, ali pa tudi v mesečnih in tedenskih obrokih.

ZALOGA

GRASKEGA EKSPORTNEGA PIVA IZ LEDENICE

bratov Reininghaus,

DOLENJSKO NAMIZNO VINO IN SLIVOVKA

se dobiva vedno ter po najnižji ceni

pri

Kavčič & Ferfila

na Korenjsi pri vodnjaku.

Podpisani ima na prodaj prav dobro tirolsko

črno vino,

čisto naravno

a ne oddaja je manj, nego po 56 litrov skupaj.

Alojzij Bader.

Priporočilo.

Častiti duhovščini priporočamo naše

VOŠČENE SVEČE,

ktere so izdelane iz čistega naj lepše beljenega čebelnega voska, za čigar popolno čistost in izverstno terpežnost v gorenji sva poroka in še pristavimo, da še denarja ne vze meva, če nam kdo dokaže, da je od nas dobil sveče, ktere niso bile čiste in pravične.

Najine sveče se ne odkapajo, nikdar ne kadé in goré z mirnim lepim plamenom, ter imajo nad to veliko prednost, da jih ni treba nikdar vsekavati, ker ves stenj sam pogori.

Imava zmerom veliko zalogo dobro vlezanih cerkvenih sveč, — tudi „torč“ in družih voščeni izdelkov.

Cena najinih sveč je, — gledé na to, da je nepokaženo blago — naj nižej in jih pošiljava na dom najinih častitih prejemnikov, to je na najbližjo železnično postajo ali porto franco in proste vsake voznine.

Prošiva naju kmalo s cenjenimi naročili ali vprašanji počastiti in se priporočava z odličnim spoštovanjem

P. & R. SEEMANN,

Ljubljana, Gradišče, Vegove ulice, št. 8.

Anton Gregorič

„Via Ascoli“ (v Getu) šte. 18 od znotraj — v Gorici

sprejema vsako mizarsko in tapecirsko delo ter garantuje, da bode dobro in trajno izvršeno.

Priporoča ob enem svojo bogato zalogo hišne oprave (mobilij) tapecirrskega blaga in sreal po prav spodobnih cenah.